

"Polgen" je prvenstveno namijenjen prijevozu poljskih tereta poljskim ili stranim brodovima, a namjera je Poljske Vanjsko-trgovinske Komore, da nacrt raspravi s Baltičkom Medjunarodnom pomorskom konferencijom, tako da može postati praksom usvojeni tipski ugovor.

(Iz Polish Maritime News, rujan 1959. str. 7)

Ž. M.

KONFERENCIJA MEDJUNARODNOG POMORSKOG ODBORA (COMITÉ MARITIME INTERNATIONAL) NA RIJEČI (20. -- 26. IX. 1959.)

XXIV. konferencija Medjunarodnog pomorskog odbora (Comité Maritime International--dalje CMI) zasjedala je na Rijeci od 20. do 26. IX. 1959. To je prva konferencija CMI, koja je od njegova osnutka (1897.) održana u našoj zemlji. Poznato je, da se konferencije CMI održavaju u velikim pomorskim lukama ili u glavnim gradovima značajnih pomorskih država. Ovom se prilikom pokazalo, da i naša zemlja ulazi u red tih zemalja, i da je Rijeka ušla u red velikih pomorskih luka.

Riječka konferencija CMI postigla je značajne rezultate na području unifikacije pomorskog prava. U prvom redu, dala je ton čitavoj konferenciji diskusija o prednacrtu konvencije o odgovornosti brodarâ brodova na nuklearni pogon. Konferencija se tim pitanjem bavila kroz čitavo vrijeme svoga zasjedanja, i uspjela je da izglasa nacrt konvencije, koji će biti, posredovanjem belgijske vlade, upućen Diplomatskoj konferenciji za pomorsko pravo. Nacrt predviđa isključivu i apsolutnu odgovornost brodarâ nuklearnog broda za štetu, koja nastane iz nuklearnog incidenta, t. j. iz svakog događaja, koji proizlazi ili slijedi iz radioaktivnih svojstava, ili stjecaja radioaktivnih svojstava s otrovnim, eksplozivnim ili drugim pogibelnim svojstvima.

nuklearnog goriva, ili radioaktivnih produkata ili otpadaka (dakako, ako se oni ne prevoze kao teret, jer u tom slučaju odgovornost ne mora pogadjati brođara, nego može pogadjati nuklearnog poduzetnika, o čijem se teretu radi). Od te odgovornosti ne može se nuklearni brođar osloboditi nikakvom ekskuplarijom, jedino je oslobodjen za štetu od nuklearnog idcidenta, koji je neposredno prouzročeo ratom, neprijateljstvima, građanskim ratom ili ustancima. On odgovara ipak ograničeno svotom, koju bi trebala tek odrediti Diplomatska konferencija prilikom donošenja konvencije, i to uvijek, pa i u slučaju vlastite nepomnje.

Oba ova načela, naime isključiva i apsolutna odgovornost bez obzira na krivnju oštećenika i pravo na ograničenje odgovornosti bez obzira na vlastitu krivnju brođara, odstupaju od načela i općeg i pomorskog prava. To pogotovo vrijedi s obzirom na to, da je i pravo na regres isključeno, osim u dva slučaja: naime prema osobi, koja je radila dolozno, i prema osobi, s kojom je ugovoreno pravo na regres.

Konferencija je samo preporučila, da bi državu, koja je odobrila iskorišćavanje nuklearnog brođa, trebalo smatrati supsidijarno i komplementarno odgovornom za nuklearne štete, ali nije u sam nacrt konvencije preuzela odgovarajuću odredbu iz prednacerta. Značaj nuklearnih šteta nameće potrebu, da se države, koje vrše nadzor nad konstrukcijom i iskorišćavanjem nuklearnih brođova, angažiraju u nadoknadi šteta, koje nastaju plovidbom takvih brođova.

Nacrt konvencije ne bavi se ni pitanjem sigurnosti plovidbe nuklearnih brođova, ni pitanjem slobodnog pristupa u luke tim brođovima. Ta će se pitanja postaviti pred Londonsku konferenciju IMCO (Intergovernmental Maritime Consultative Organization) u svibnju 1960.

Riječka konferencija CMI nije se ograničila samo na izradu nacрта spomenute atomske konvencije, prve, koju je izradila jedna međunarodna organizacija, nego je zaključila i reviziju dviju postojećih konvencija: Konvencije o spasavanju i pomaganju na moru od 1910. i Konvencije o teretnici od 1924.

Nacrt revizije čl. 14. Konvencije o spasavanju i pomaganju od 1910. izjednačuje, u skladu sa sa suvremenim razvojem međunarodne prakse, državne ratne brodove i druge brodove u javnoj službi s trgovačkim brodovima, kako s obzirom na dužnost plaćanja nagrade za spasavanje, tako i s obzirom na pravo traženja takve nagrade, prema tome, da li su ti brodovi pružali ili primali pomoć na moru. Izrično je predviđeno, da će se tužbe za nagradu za spasavanje državnih ratnih brodova i ostalih državnih brodova u javnoj netrgovačkoj službi, moći podnijeti isključivo sudovima države zastave takvog broda.

Nacrt revizije čl. 10. Konvencije o teretnici od 1924. proširuje primjenu Konvencije na sve prijevoze robe morem, kod kojih je luka ukrcaja, luka iskrcaja, ili jedna od opcionih luka iskrcaja naznačena u teretnici u jednoj od država ugovornica, i to bez obzira na to, koje bi pravo došlo do primjene na teretnicu po kolizijskim pravilima, i bez obzira na državljanstvo bilo koje od stranaka iz prijevoznog ugovora ili na državnu pripadnost brodova. Takva revizija čl. 10. Konvencije o teretnici rješava gotovo sve poteškoće, na koje je nailazila međunarodna praksa u primjenjivanju Konvencije. Ipak nije uspjelo, da se na Riječkoj konferenciji jedinstveno riješi i pitanje visine maksimalne odgovornosti broдача po jedinici tereta iz čl. 9. Konvencije, gdje je određena svota od 100 engleskih funti. Poznato je naime, da je u svakoj zemlji taj iznos izražen u nacionalnoj valuti, ali protuvrijednost tih iznosa oscilira od 100 do 500 dolara USA.

Radi rješavanja toga problema Konferencija je zaključila, da mandat komisije, koja se bavila revizijom Konvencije o teretnici, produži i dalje. Neka nacionalna udruženja žele, da se i druge odredbe Konvencije revidiraju, ali je manja vjerojatnost, da će ta nastojanja uroditi plodom.

Ostala pitanja, koja su bila na dnevnom redu Konferencije (pravni položaj trgovačkih brodova u stranim lukama, čiste rešetnice i jamčevna pisma, javnost upisivanja brođara u upisnik, naknada štete kod sudara, uskladjenje Konvencije o ograničenju odgovornosti brođovlasnika od 1957. s Konvencijom o privilegijima i hipotekama od 1926.), odgođena su za jednu od slijedećih konferencija CMI, jer predradnje o tim predmetima nisu bile toliko dovršene, da bi dopustile da se raspravlja o izradjivanju nacrtu konvencija.

E. P.

BIBLIOGRAFIJA

- GRANDIJK, Herman: HET KOOPCONTRACT IN DEN OVERZEESCHEN
HANDEL - Amsterdam 1921; 1 - 198.
- HAAGE, Dr. Hans: DIE VERTRAGSKLAUSELN CIF-FOB-AB KAI-
UNTER BERUICKSICHTIGUNG DER TRADE
TERMS; Heidelberg 1954; 1-64.
- LAGERGEREN, Gunnar: DELIVERY OF THE GOODS AND TRANSFER OF
PROPERTY AND RISK IN THE
LAW OF SALE-Stockholm 1954; 1-151.
- LLEWELLYN, Karl N: CASES AND MATERIALS ON THE LAW OF
SALES - Chicago 1930; XXIII-1-1080
- RENARD, Jean: LA VENTE CAF EN DROIT FRANCIAS -
Revue de Droit Maritime Comparé, IX,
1925; 69-120-X, 1925; 1-51.
- ZEYLEMAKER, Mr. Jb. HANDELSKOOP- Zwolle 1939; 1-289.